



W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·



BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCYI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

CZĘSTOCHOWIANIN

TYGODNIK

Częstochowskiego Okręgowego Komitetu Robotniczego Polskiej Partii Socjalistycznej.

Prenumerata: Kwartalnie zł. 1.30, Z odnośnieniem do domu zł. 1.65. gr. Rocznie 5.20 z przesyłką zł. 80.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA:
Częstochowa, ulica Kościuszki Nr. 62.
Telefon Nr. 37. P.K.O. 66.600

Redaktor przyjmuje w poniedziałki od 3-4 w piątki od 6-8
Administracja czynna jest codziennie od godz. 17 do 20. W niedziele i święta 10-12

Cena numeru 10 gr.

Stanowisko demokracji polsk.

Deklaracja, złożona p. marsz. Szymańskiemu przez przedstawicieli Z.P.P.S., P.S.L. „Wyzwolenie“, Str Chłopskiego, P.S.L. „Piast“, Ch. D. i N.P.R.

W czasie trwania poprzedniego przesilenia rządowego w grudniu 1929 roku mieliśmy możność przedłożyć Panu Prezydentowi Rzeczypospolitej nasz pogląd, że uchwała Sejmu z dnia 6 grudnia wyraziła stanowczą wolę przedstawicielstwa narodowego, by nastąpiła nie tylko zmiana w składzie osobowym Rady Ministrów, ale przede wszystkim zmiana systemu rządzenia, określiliśmy zarazem w sposób następujący, co rozumiemy przez zmianę systemu:

1) stosowanie w całej pełni Konstytucji i ustaw;

2) ustalenie zasady, że rewizja Konstytucji może być przeprowadzona tylko w drodze legalno - konstytucyjnej z powściągnięciem wszelkiej propagandy na rzecz zamachu stanu w jakiej, kolwiek formie;

3) uniezależnienie sądownictwa, administracji państwowej i wojska od wpływu jakiegokolwiek partii czy obozu politycznego;

4) ścisłe przestrzeganie podstaw samorządu;

5) położenie kresu samowoli administracyjnej, zbadania stwierdzonych wypadków nadużyć na szkodę Skarbu Państwa;

6) wstrzymanie wszelkich sub-tydów ze Skarbu Państwa na jakiegokolwiek cele partyjno - polityczne, partyjno - prasowe i t. p., zaniechanie używania organów administracji państwowej, wojska, przysposobienia wojskowego dla porachunków osobistych, czy też partyjno - politycznych.

Już podczas konferencji naszych, odbytych z p. Prezydentem Rzeczypospolitej, podnosiliśmy z całym naciskiem, że położenie gospodarcze kraju jest bardzo ciężkie; od tego czasu położenie to jeszcze bardziej się zaostrzyło, przybierając formy wręcz katastrofalne; postąpiło naprzd straszliwe zubożenie wsi, która przestała być odbiorcą towarów przemysłowych, zwiększył się w konsekwencji zastój w przemyśle, rzemiośle i handlu, istnieje w Polsce 300.000 rzesza całkowitych bezrobotnych, — według danych urzędowych, istnieje olbrzymia masa częściowo bezrobotnych; niski poziom plac robotniczych i pracowniczych uniemożliwia ze swej strony zwiększenie spożycia wewnętrznego.

Konieczne są natychmiastowe, doradne środki ratunku, jak również jasny i konkretny program, obliczony na dłuższą metę, dla usunięcia przyczyn kryzysu.

Jednego i drugiego domagać się musimy od każdego gabinetu, który przyjdzie.

Nie widzimy możliwości rzetelnej naprawy gospodarczej w obecnej atmosferze politycznej, w atmosferze niepewności i pogroźek zamachu stanu, rzucanych bezkarnie z obozu rządzącego. Stwierdzamy tedy, że niezodzownym warunkiem tej sprawy jest zmiana dotychczasowego systemu rządzenia.

Stosunek nasz do gabinetu p. Bartla uzależniliśmy od tego, czy weźmie on sformułowany powyżej punkt widzenia na położenie gospodarcze i polityczne kraju za podstawę swej działalności; gabinet p. Bartla nie mógł czy nie potrafił tego uczynić. Wobec Pan., Panie Marszałku, jako męża zaufania p. Prezydenta Rzeczypospolitej musimy nastawać na bezwzględna konieczność uczciwej i lojalnej zmiany systemu i podnieść musimy zarazem, że ministrowie Rzeczypospolitej nie mogą być nadal biernymi wykonawcami woli p. ministra spraw wojskowych, marsz. Piłsudskiego; lecz — biorąc na siebie odpowiedzialność konstytucyjną i parlamentarną, winni stanowić czynnik sformułowany w życiu

państwowem. Nie może dłużej trwać stan rzeczy, przy którym mąż zaufania p. Prezydenta mówi o zgodzie i o współpracy, a jednocześnie p. minister spraw wojskowych występuje z deklaracją publiczną, niesłychanie obelżywą pod adresem przedstawicielstwa narodowego. Takimi metodami niepodobna stworzyć żadnego stosunku zaufania wzajemnego.

Stosunek nasz do każdego Rządu zależy będzie od stosunku tego Rządu do ujętego przed chwilką zaradniczego naszego pojmowania konieczności gospod. roznych i politycznych kraju.

Zwracamy wreszcie uwagę, że w krótkie grudniowe przesilenie p. Prezydent Rzeczypospolitej przypisy-

wał dużą wagę przeprowadzeniu rewizji Konstytucji. Komisja Konstytucyjna Sejmu pracowała nad tą sprawą rzeczowo oraz intensywnie. Rząd p. Bartla uchylił się jednak w sposób nieoczekiwany od istotnego udziału w tej pracy, a nawet od zajęcia określonego stanowiska. Sądymy, że rząd powinien zajmować postawę jasną i zrozumiałą dla społeczeństwa w takim czy innym kierunku.

Stwierdzamy w końcu, panowie, że zmiana systemu rządzenia stanowi bezwzględna konieczność państwa, że zmiany systemu demaga się stanowczo społeczeństwo a Sejm Rzeczypospolitej jest wyrazem tej stanowczej woli.

DOMOSŁE UCHWAŁY PODJĘTE PRZEZ GÓRNIKÓW

zatrudnionych w kopalniach rud żelaznych w Częstochowskim Okręgu Górniczym.

W ubiegłym tygodniu okręgowy sekretarz Centralnego Związku Górników tow. Bielnik odbył olbrzymie wiece na wszystkich kopalniach rud żelaznych, na których to wiecach omówiono katastrofalny stan gospodarczy kraju i zastraszający objaw wrzasającego bezrobocia.

Na wiecach zostały podjęte następującej treści uchwały:

Na skutek olbrzymiego kryzysu w przemyśle węglowym, rudzianym, metalowym i włókienniczym, gdzie w ostatnich tygodniach zwolniono z pracy dziesiątki tysięcy, nastąpiła rozpaczliwa nędza materialna. Położenie robotników, zatrudnionych na 2-3 dni w tygodniu, jest nie o wiele lepsze.

Nędza ta większa jest tem, jeżeli się zważy licząc na bezsilność klasy robotniczej, iż przemysłowy wędzając nadmiarze rąk roboczych wykorzystują ten moment dla obniżania zarobków.

Zważywszy powyższe zgromadzeni robotnicy domagają się od Głównego Zarządu Funduszu Bezrobocia niezwłocznego przystąpienia do wypłacania zasiłków częściowo pracującym na dni, w których praca jest wstrzymana.

Zgromadzeni domagają się przywrócenia zasiłków z akcji doradnej dla bezrobotnych niemających środków do życia. Obowiązkowo udzielenia bezpłatnej pomocy lekarskiej bezrobotnym i ich rodzinom, oraz zgromadzeni zwracają się do klubu poselskiego P.P.S. o wniesienie nagłego wniosku w kierunku znowe-

lizowania art. 3 i 13 Ustawy na wypadek bezrobocia (przedłużenie okresu pomocy)

Od kilku lat dyrekcje fabryk kopalni i hut „odmładzają przemysł“ za pomocą masowego wyrzucania długolentych i wypracowanych robotników. Przy obecnym kryzysie wydalanie weteranów pracy wzmogło się w dwójnasób. Dziesiątki tysięcy starych robotników znalazło się bez żadnej opieki i pomocy ze strony rządu i społeczeństwa, gdyż z mieszkań, jakie zajmowali, zostali wyrzuceni, a z funduszu bezrobocia zasiłków im odmówiono jako niezdolnym do pracy i pozostała im w udziale niechybna śmierć głodowa i żebrania. Rządy sanacyjne tak daleko sbaogatelizowały weteranów pracy, że opracowany projekt ustawy ubezpieczenia na okres starości i inwalidztwa został wycofany z Sejmu przez min. Prystora.

Stąd taki, aby ludzie, którzy dla przemysłu i państwa oddali swe zdrowie i siły byli skazani na śmierć głodową i żebrania dłużej trwać nie może. Zgromadzeni górnicy domagają się od Rządu niezwłocznego wniesienia projektu ustawy na starość i przeciw inwalidztwu pod obrady obecnej sesji Sejmowej w celu uchwalenia go jak najrychlej przez Sejm, z uwzględnieniem wniesionych poprawek przez Centralną Komisję Związków Zawodowych.

Zgromadzeni stawiają jako naczelny postulat i domagają się wprowadzenia go, aby ustawa objęła wszystkich już wydalonych z pracy starców.

Pertraktacje marszałka Szymańskiego

Po upadku gabinetu prof. Bartla Prezydent Rzeczypospolitej polecił mi się tworzenie nowego rządu marszałko-

wi Senatu p. Szymańskiemu.

Pan Szymański „świętował“ 19 marca, a wziął się do roboty dopiero 20

marca i od tego dnia rozmawiał z przedstawicielami stronnictw.

Centrolew: partię lewicową i centrum, między innymi i PPS, ustalił swe stanowisko. Oświadczenie to podajemy na czelu numeru.

Widząc zabiegi p. Szymańskiego koło stworzenia nowego rządu, które wloką się już blisko tydzień czasu bez rezultatu musimy przyjść do przekonania, że albo pułkownicy chcą wystrzchnąć na dudka prof. Szymańskiego, albo też Sejm, bo przecież 31 marca za pasem a w dniu tym zostanie zamknięty Sejm.

Po zakończeniu rozmów z przedstawicielami stronnictw p. Szymański odbył dłuższą naradę z p. Piłsudskim i to nam wystarczy, aby zdać sobie sprawę z jego wartości. Jak się dowiadujemy podobno dopiero w czwartek ma być nowy rząd utworzony.

Z ostatniej chwili

Wielkie awantury w Sejmie.

We wtorek, 25 marca miało się odbyć posiedzenie komisji budżetowej dla omówienia poprawek Senatu.

Dla unieвозмоwienia obrad na posiedzenie to przybyła na czelu z pułkownikiem Sławkiem niezwykłe duża ilość posłów B. B. Referent generalny budżetu p. Krzyżanowski (BB) nie zjawił się.

Na dany znak posłowie BB podnieśli pięcielnik wrzask, mimo to komisja obradowała dalej. Poseł Wyrzykowski, nie mogąc przekrzyknąć awanturujących się panów z BB, pisał na tablicy swoje wnioski. Tablicę tę mu przemocą wyrwano: Kilku posłów rządowych usiłowało wykrócić z krzesła przewodniczącego. To im się nie udało. Ogłoszono przerwę, w czasie której co przy zwołaniu posłowie BB chylikiem wyszli. Najbardziej awanturował się pułk. Sławek, aleta - obsznik Jaruzelski i niejak i p. Wojtowicz.

Ładna kompanja, tylko nie posłów, lecz awanturników.

solutorjum.

W dyskusji nad sprawozdaniem rocznym zabierali głos ttw.: Ratman, Toll, Pydzik, Muchła, Bednarski, Browick, Rożalski, Kuśmierski, Domański, Górecki, Sypuła, Sobczak i Zychowa, poczem zabrał głos przedstawiciel C. K. W. pos. tow. Pużak. Odpowiadał pos. tow. Kaźmierczak, poczem konferencja jednogłośnie postanowiła udzielić ustępującemu O. K. R-owi absolturjum.

W sprawie wyboru Władz Okręgu zabrał głos tow. W. Chojnacki, proponując wybór 23 osób, z czego 10 do Egzekutywy oraz 13 po jednym z każdego Kómitetu i Wydziału. Poza tem proponuje, by Komisja Rewizyjna składała się z 3 a Sąd Partyni z 5 towarzyszy. — Propozycję tą Konferencja aprobowwała.

W tajnem głosowaniu dokonano wyboru nowych władz Partii.

Sytuację polityczną i gospodarczą w Polsce referował pos. tow. Pużak, który w dłuższym przemówieniu określił stosunki, jakie panują w epoce ukrytej dyktatury, omówił prace dokonane przez posłów lewicy i centrum na terenie sejmowym, wreszcie nakreślił przypuszczalny tok dalszej pracy, jaka czeka całą demokratyczną Polskę, a w pierwszym rzędzie klasę robotniczą.

Tow. pos. Kaźmierczak odczytał rezolucję wyrażającą pełne zaufanie do akcji przedsięwziętej przez Klub Sejmowy P.P.S., aprobująca stanowisko C.K.W. Partii, potępijąca stanowisko warcholów politycznych i żądająca likwidacji t. zw. rządów pomocowych, protestująca przeciwko niszczeniu Samorządów i gospodarce komisarzy nasyłanych przez b. min. Prystora — wreszcie wyrażającą głęboki hołd za nieugięte stanowisko w obronie Demokracji dla Marszałka Sejmu, tow. Ignacego Daszyńskiego oraz Nestora Polskiego Socjalizmu, tow. Bolesława Limanowskiego i nakoniec przesyłającą serdeczne życzenia dńgich jeszcze lat życia dla tow. pos. Hermana Dłamańdę, który w d. 29 bm. obchodzi 70 letnią rocznicę urodzin.

Ogłoszone wyniki wyborów konferencja akceptowała.

W sprawach organizacyjnych zabierali głos ttw.: Kubara, Lenk i Mięnalik a na postawione pytania odpowiadał pos. tow. Pużak.

Wobec niezgłoszenia żadnych spraw do punktu „Wolne wnioski” oraz spóźnionej pory sprawy obchodu Święta 1 Maja postanowiono rozpatrzyć na następnej specjalnie zwołanej konferencji, poczem o godz. 4 i pół popoł. tow. przewodniczący zamknął konferencję okręgową.

Po zakończeniu obrad — zebrani odśpiewali „Czerwony Sztandar”.

Posiedzenie OKR-u PPS.

W niedzielę, dnia 30 marca r. b. o godz. 2 po poł. w klubie PPS. w Częstochowie, ul. Kościuszki 62 odbędzie się konstytuujące zebranie nowo wybranego O.K.R-u, na które winni przybyć wszyscy członkowie wybrani przez Konferencję Okręgową.

Z ostatniej chwili.

W momencie, gdy oddawaliśmy piśmie na maszynę otrzymaliśmy wiadomość, że marsz. Szymański złożył wniosek o zmianę nazwy nowego rządu.

Powodem tego są 4 warunki Piłsudskiego, między którymi znajduje się żądanie, aby Sejm zrezygnował ze swych praw konstytucyjnych. Jeszcze raz — staje się jasnym, że pierwszym warunkiem uspokojenia kraju jest ustąpienie Piłsudskiego.

Org. Młodz. T.U.R. Koło na Stradomiu im. Liman.

urzędua w niedzielę dn. 30-III o godz. 6-tj wiecz. w sali Teatru Kolejowego ul. Piłsudskiego 1. 2

UROCZYSTĄ AKADEMJE

ku uczczeniu 25-tej rocznicy bohaterkiej śmierci St. OKRZEŁI.

Na program której złożą się:

ODCZYT wygłoszony przez tow. prof. J. DZIUBĘ

Deklamacje. — Spiewy zbiorowe.

oraz zostanie odegrany dramat w 1 akcie wyjętek z książki Przerwy-Tetmajera p. t. „**Revolucja**”.

Bilety w cenie od 50 gr. do 1 zł. wcześniej nabywać można u czł. Zarządu.

KINO „CASINO”

ulica Kościuszki Nr. 18.

Najdoskonalsze arcydzieło XX wieku Od piątku 28 marca 1 dni następných Najwspanialszy film świata. *Tryumf arystizmu i techniki.*

DJABLICA Z TRYPOLISU Największy dramat namiętności o niebywalej treści.

W rolach głównych: Cztery gwiazdy ekranu.

Liana Maid, Alfons Fryland, Gina Manes i Andre Nox

Rzecz dzieje się w Europie, na Morzu Śródziemnym i w Afryce wśród szczepów.

NAD PROGRAM. Przepiękny wzruszający dramat polskiej wytwórni

DRÓŻNIK Nr. 24

W roli głównej: Mistrz sceny polskiej — **Stefan Jaracz.**

TEATR „ODEON”

Program od soboty 29 marca r. b. i dni następných.

Wielkie Arcydzieło, o którym mówi świat cały!

Hrabia Cagliostro

Wielki dramat w 12 aktach z życia największego awanturника.

W rolach głównych:

Rina de Liguro, Rene Heribel, Kowal Samborski, Zuzanna Bianchetti, Ilena Meery, Alfred Abel, Charles Dullin, Jan Stuwe i inni.

Ceny miejsc: Krzesła parter, po zł 1.20 i zł. 1.50 Łoże zł. 2 i 2.50.

PRZETARG.

Magistrat m. Częstochowy ogłasza przetarg ofertowy na odeanie w przedsiębiorstwo na codzienne oczyszczanie i zabieranie odpadków i nawozu z rynków miejskich: Nowego Starego i placu Koszarowego. Zainteresowane osoby winny składać oferty w zapieczętowanych kopertach z napisem „Oferta na oczyszczanie rynków” do wydziału Gospodarczego Magistratu do dnia 27 marca r. b. godz. 12 ej. Bliższych informacji udziela Wydział Gospodarczy — oficyna 1 szej piętro.

Magistrat.

PRZETARG.

Magistrat m. Częstochowy ogłasza przetarg na urządzenie kanalizacji i wodociągów oraz ogrzewania centralnego wodnego w gmachu więziennia przy ul. Olstżyńskiej.

Oferty zapieczętowane z odpowiednim napisem należy składać w Biurze Architekta Miejskiego do dnia 7 kwietnia b. r. godz. 12-ta. Do oferty należy dołączyć deklaracje depozytowe na wadium w wysokości 5 proc. oferowanej sumy. Weksle wykluczone.

Plany instalacji można przeglądać u kierownika budowy inżyniera arch. E. Wieczorka, w Biurze arch. miejskiego Magistratu — Wydział Techniczny — od godz. 11 — 13 w dniach od 27 marca do 2 kwietnia b. r. tamże można nabywać formularze ofertowe w cenie 15 zł. za egzemplarz.

Magistrat m. Częstochowy.

W odpowiedzi Komisarzowi P. Kasy Chorych w Częstochowie

na jego występ z dnia 19 marca 1930 r. ogłoszony w miejscowych dziennikach, a skierowany przez ctw 3 członkom byłego Zarządu.

Zebrani w dniu 21 marca 1930 r. członkowie byłego Zarządu Powiatowej Kasy Chorych w Częstochowie w osobach niżej podpisanych, po zapoznaniu się z treścią ogłoszeń Komisarza Powiatowej Kasy Chorych w Częstochowie w sprawie legitymacji nowego typu stwierdzają:

A) Ze były Zarząd Powiatowej Kasy Chorych uchwały wprowadzającej 5 złotych za legitymację nowego typu przy zamianie lub zagubieniu nie podejmował, a tem samem ogłoszenie Komisarza Kasy Chorych dotyczące tej sprawy, jest kłamstwem.

B) Ze uchwala Komisji Zakupów z dnia 31-7 1929 r. zatwierdzona przez były Zarząd na posiedzeniu w dniu 3-8 1929 r., której tekstu P. Komisarz celowo nie przytacza, nie zawiera jakiegokolwiek o tem wzmianki, że wprowadza się opłatę 5 złotych.

C) Ze aby się przekonać, kto mówi prawdę, a kto fałsz, (używając stylu p. Komisarza) wyostarczy uważnie przeczytać ustęp umieszczony na stronie drugiej legitymacji nowego typu, który był tylko projektem, a który brzmi: „Za wystawienie duplikatu legitymacji pobierać się będzie tytułem kosztów manipulacyjnych i administracyjnych zł. 5 — (słownie złotych pięć). Otóż ce to jest duplikat, naturalnie, legitymacji nowego typu, gdyż tylko o takim może być mowa. Zrozumiałem jest dla każdego bezstrannego i logicznie myślącego człowieka, że gdy otrzymana pierwsza legitymacja nowego typu zaginie, to wówczas wystawia się drugą taką książkę, która zwie się dopiero wtedy duplikatem i w tym dopiero wypadku był projekt podobny, na który nie uchwalony jeszcze przez były Zarząd, pobierania 5 złotych.

D) Ze nawet ten projekt nie przewidywał żadnej opłaty przy zamianach starego typu na nowy typ. — Pan Komisarz zaś pobiera przy zamianie legitymacji starego typu na nowy opłatę po 1 złoty — zarabując prawie 100 proc. od ubezpieczonych i chce jeszcze ugodzić kosztem byłego Zarządu za dobrodzieja, usiłując prztem zarcnąć bylemu Zarządowi podjęcie uchwały o 5 złotych — której nie było.

E) Ze zarzuty postawione przez Komisarza Kasy Chorych tak pod adresem byłego Zarządu, jak i autorów listu otwartego skierowanego pod adresem Komisarza p. dra Józefa Marczyńskiego — są tendencyjnym przekręceniem faktów i kłamstwem.

- (-) E. WICHURA.
- (-) Z. SZILER.
- (-) D. DAWIDOWICZ.
- (-) W. CHOJNACKI.
- (-) J. DZIUBA.
- (-) I. LEWIAK.
- (-) P. WCLNY.
- (-) K. CHRZĄSTEK.
- (-) W. BRZÓZOWICZ.
- (-) ST. KALINIEWICZ.
- (-) W. STANIOS.

O zapomogę na święta.

Bezrobotni zwrócili się do miarodajnych czynników z prośbą o zapomogę na święta. Sprawa ta jednak pewna obchodzić nie tylko miasto, ale w równym stopniu Wydział Powiatowy i poszczególne gminy w powiecie. Do akcji tej powinny się również przylączyć zamożniejsze jednostki.

Sprawa częściowo bezrobotnych

Klasowe Związki zawodowe od dłuższego czasu, składając w ministerstwie pracy memorjały domagające się zasitków dla bezrobotnych i tych robotników, którzy pracują na 2—3 dni w tygodniu, co zwłaszcza wobec redukcji dni pracy jest sprawą bardzo pilną.

Tej ostatniej sprawie nie da się jednak zafatwić bez odpowiedniego wniosku miejscowego Zarządu Funduszu Bezrobocia. Ponieważ Rada Klasowych Związków zwróciła się w tej sprawie pismem do Funduszu Bezrobocia, — sądzimy że wniosek o przyznanie zapomóg częściowo pracującym powinien być wysłany do Zarządu Główn. Funduszu Bezrobocia.

Alkoholizm a klasa robotnicza

Pod tym tytułem wygłosi odczyt tow. Weychert-Szymanowska z Warszawy w lokalu ZZK. w Częstochowie (Piłsudskiego 31) w czwartek 27 marca o godz. 6 wieczorem.